

*Левашов Олександр Семенович,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Харківського національного
університету внутрішніх справ*

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Дискусія щодо ефективності та доцільності дистанційного навчання іноземних мов точиться між його прихильниками та противниками протягом довгого часу. Перші наводять відомі аргументи, головним чином, пов'язані з більшою зручністю дистанційного навчання для тих, хто навчається: мобільність (вибір місця та часу), економічність, комфортність, адаптованість, доступність ресурсів, представлення результатів в різноманітних форматах тощо.

Другі стверджують, що дистанційне навчання носить лише допоміжний характер, доповнюючи традиційне, але ніяким чином не замінюючи його. Іманентні особливості дистанційного навчання, пов'язані, головним чином, з мінімізацією і знеособленням комунікації учасників навчального процесу, погіршенням контролю і управління з боку викладача не дозволяють йому успішно конкурувати з очним навчанням. Студент також позбавляється безпосереднього зв'язку з викладачем, спілкування з іншими студентами, самої академічної атмосфери ЗВО, значення якої для навчання та виховання важко переоцінити. Значна частина противників дистанційного навчання вважає його ущербним та «навчанням для бідних». Що до порівняння ефективності того чи іншого підходу, обидві сторони наводять суперечливі результати.

Однак всі суперечки стихли, коли в 2020 році грянула пандемія, яка поставила дискусію на паузу. Саме дистанційне навчання надало неоціненну допомогу сфері освіти, не дав пандемії можливості повністю паралізувати її, допомогу, яка ще 10-15 років тому була б неможлива. Перед вишами постало

завдання в найкоротші терміни перейти до дистанційної форми навчання в умовах, коли практично всі вони не були до цього готові ні в плані інфраструктури, ні наявності онлайн-курсів, ні рівня володіння дистанційними технологіями самими викладачами. Нерівномірність ресурсів та наявного досвіду змусила кожний з вишів розробляти власну стратегію і створювати формати дистанційного навчання в електронному середовищі. Через неготовність кафедр до радикальних змін поспіхом розроблені заходи мали лише непряме відношення до повноцінного онлайн-навчання, тому що замість цілеспрямованої розробки спеціалізованих матеріалів для використання виключно в електронному середовищі, навчальні підрозділи взяли за основу переносити існуючі матеріали для традиційного навчання в електронний формат, подекуди доповнюючи їх додатковими елементами з метою адаптації до нових умов.

При створенні дистанційних курсів з іноземної мови слід пам'ятати, що вони мають свою специфіку, пов'язану з тим, що мова – це, перш за все, засіб безпосередньої комунікації і ніякі технічні інновації не замінять живого спілкування. Питома вага прямого спілкування, в тому числі, через електронне середовище має бути максимально великою, а викладач повинен зосередитись на тісному мовленнєвому контакті з тим, хто навчається.

Раптовий та масовий перехід до дистанційної освіти он-лайн змінив допоміжну роль дистанційного навчання у навчальному процесі на роль основну. Зважаючи на те, що наразі неможливо прогнозувати строки повного повернення до традиційних форм навчання, слід на основі набутого в екстремальних умовах досвіду визначити основні завдання з вдосконалення дистанційного навчання: оснащення ЗВО сучасним обладнанням, суттєве підвищення кваліфікації науково-педагогічного складу, створення спеціалізованих навчальних курсів для роботи з віртуальною аудиторією, внесення відповідних коректив у навчальні плани та програми, пошук шляхів поєднання дистанційного та традиційного підходів. Необхідно вдосконалювати платформи електронного навчання,

переносити в нього позитивні риси традиційного навчання та розширювати переваги дистанційних форм освіти. В цілому ж, магістральним напрямком освіти повинно бути гібридне навчання, яке б поєднувало переваги обох підходів.